

У процесі дослідження виявлено, що компетентність є кінцевим результатом навчання, мета якого полягає у формуванні й розвитку особистості учня. Оволодіння учнями новими знаннями, навичками й компетентностями з постійним їх вдосконаленням, дозволить більш ефективно досягати найкращих результатів у навчальному процесі. Перед сучасною школою країн європейського регіону стоїть завдання навчити учнів правильному і належному використанні інноваційних технологій, зокрема цифрових.

Констатовано, що важливим завданням школи на сучасному етапі є підготовка учнів до життя в інформаційному суспільстві. Одним із стратегічних завдань, що стоїть перед Європою це підвищення рівня цифрових навичок у кожного європейця. Сильна цифрова економіка, з громадянами, які володіють цифровими навичками, – є життєво важливою умовою для активного розвитку інновацій у всіх сферах життя, економічного зростання, збільшення робочих місць й як наслідок європейської конкурентоспроможності у глобальному світі.

Визначено, що загальною тенденцією застосування на практиці компетентнісного підходу у державах-членах ЄС є посилення на всіх етапах вивчення основних предметів, які сприяють набуттю ключових компетентностей учнів, запровадження у зміст шкільних програм нових навчальних предметів (наприклад, інженерні науки), а також подальше удосконалення міжпредметного підходу та інших методів навчання. Адже, кожна предметна галузь має відповідний потенціал щодо формування конкретної ключової компетентності.

Зроблено висновок, що сформульовані стратегічні цілі розвитку сектора освіти в Європейському Союзі, зокрема трансформація на компетентнісні засади, синхронізуються з тенденціями розвитку освіти в Україні. В умовах оновлення змісту базової середньої освіти та переходу від знанневої до компетентнісної парадигми освіти, актуальним є осмислення теорії та освітніх практик, що застосовуються у зарубіжжі з досліджуваної проблеми.

Практичні підходи до забезпечення якості шкільної освіти

*А. П. Джурило,
кандидат педагогічних наук,
доцент, старший дослідник
відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Відповідно до документів Єврокомісії про Європейський освітній простір забезпечення якості освіти передбачає систематичну перевірку надання освітніх послуг для підтримки та покращення її якості, справедливості та ефективності, що охоплює самооцінювання шкіл, зовнішнє оцінювання, оцінювання вчителів і керівників освітніх закладів, а також оцінювання учнів.

З'ясовано, що розроблення надійних систем забезпечення якості має вирішальне значення для підтримки високоякісної інклюзивної освіти в Європейському освітньому просторі, про що зазначається у Рекомендації Ради ЄС

від 2018 року щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя та просування спільних цінностей, інклюзивної освіти та європейського виміру навчання.

Визначено, що в межах ЄС діє Education and Training 2020 Working Group, яка складається з експертів національних урядів ЄС та організацій-стейкхолдерів, діяльність якої полягає у забезпеченні якості шкільної освіти шляхом вивчення конкретних аспектів освітньої політики, пов'язаної із забезпеченням якості освіти, обговорення спільних викликів та обміну передовим досвідом. Робоча група надає рекомендації щодо розроблення освітньої політиків забезпечення якості розвитку закладу освіти, готує звіти про підтримку шкільного самооцінювання як ключового механізму розвитку школи.

Виявлено, що ключовими елементами якості є: вчителі та методи навчання; зміст освіти; навчальне середовище; освітній менеджмент; соціальні умов; фінансування та організація.

Доведено, що учитель є чи не найважливішим фактором якості освіти, який прямопропорційно залежить від якісної підготовки педагога, його вмотивованості (у тому числі, фінансової), забезпечення належних умов для проведення занять. Практичний підхід до підвищення якості цього елемента полягає у вдосконаленні програм підготовки вчителів, збільшення фінансування на оплату праці, політика щодо підвищення престижу професії, «омолодження» персоналу, заходи з регулярного підвищення професійної кваліфікації вчителів. Практичний підхід до удосконалення змісту освіти реалізується через перегляд освітніх програм та навчальних матеріалів на предмет, як формування базових (твердих) навичок (відповідно до віку учнів), так і м'яких (гігієна, харчування, знання про ВІЛ/СНІД, роботу в конфліктних ситуаціях, гендерну рівність чи інші важливі національні та міжнародні проблеми). Якісна освіта – це здорове та безпечне навчальне середовище, яке захищає і надихає учнів; адаптоване як для дівчат, так і для хлопчиків; це інклюзивний навчальний простір дружній до нацменшин чи учнів з обмеженими можливостями; місце, в якому діти вчать поважати один одного та навколишнє середовище. Удосконалення освітнього менеджменту відбувається через перевірки освітніх закладів на відповідність національним вимогам, оптимізації шкільного дня, поліпшення робочої атмосфери тощо. Досвід, з яким учні приходять до школи теж впливає на їх подальшу успішність. Діти-переселенці, учні з неблагополучних сімей, діти зі слабким здоров'ям, з віддалених регіонів, тощо мають нерівні освітні шанси у порівнянні з іншими учнями, тож практичних під до поліпшення якості соціальних умов полягає у вирівнянні освітніх можливостей. Школа, яка не має належного фінансування та чітких інструкцій, не зможе забезпечити належну якість. Однак кожна окрема школа повинна розпоряджатися власними ресурсами та найкращим чином організувати роботу на своїх умовах, тож автономія є пріоритетом.